

СТАНОВИЩЕ

върху дисертационен труд за получаване на образователната и научна степен “доктор” по: област на висше образование 6. Аграрни науки и ветеринарна медицина професионално направление: 6.1 Растениевъдство, научната специалност: Растениевъдство

Автор на дисертационния труд: Румяна Георгиева Георгиева редовен докторант към катедра „Растениевъдство ” при Аграрен университет, гр. Пловдив.

Тема на дисертационния труд: „Сортова специфика на Тритикале (x *Triticosecale* Wittmack) при третиране с растителни стимуланти в условията на различен хранителен режим на почвата“.

Рецензент: доц. д-р Ваня Атанасова Делибалтова, Аграрен Университет-Пловдив, катедра „Растениевъдство ”, професионално направление: Растениевъдство, научната специалност: Растениевъдство, определена за член на научното жури със заповед № РД-16-1125/24.10.2019. год. от Ректора на АУ.

1. Актуалност на проблема.

При съвременните технологии за отглеждане на полските култури в т. ч и тритикале все по-голямо значение придобива използването на продукти стимулиращи растежа и развитието на растенията. Тези препарати оказват влияние върху растенията, като засилват обмяната на веществата, активизират усвояването на хранителните елементи и съдействат за преразпределението им в организма. В тази връзка представената дисертационна работа е не само актуална, но и значима за селското стопанство, защото дава отговор за влиянието на растителните стимуланти върху продуктивността и качеството на сортове тритикале в условията на различен хранителен режим.

2. Цел, задачи, хипотези и методи на изследване.

Целта на дисертационната работа е ясно и точно формулирана, като за нейното постигане са посочени четири основни задачи. В унисон с поставената цел и задачи са проведени три годишни полски експерименти в опитната база на катедра Растениевъдство при АУ-Пловдив. Методически изследването е добре издържано. Правилно са посочени изследваните фактори и техните нива. В проучването през периода 2016-2019 г са включени три сорта тритикале, създадени в различни селекционни центрове, два растителни стимуланта – приложени двукратно, както и две нива на запасеност на почвата. Подбрани и проследени са достатъчен брой показатели за постигане на целта. Подробно са описани методите на работа при полски условия, агротехниката на полския опит, както и методите за статистическа обработка на данните. Трябва да се отбележи, че обхватът на направеното проучване е доста голям, проведен при полски условия и ценен от практическа и приложна гледна точка.

Направен е подробен почвено-климатичен и агрометеорологичен анализ на района на провеждане на опита, както и на годините на изследванията.

3. Онагледеност и представяне на получените резултати.

Дисертационният труд е написан на 175 стандартни страници и включва 9 основни раздела, които по обем, структурност и баланс между отделните части отговаря напълно на изискванията за присъждане на ОНС «Доктор». Получените резултати са обобщени и много добре онагледени, чрез умело използване на 53 таблици и 9 фигури и показват възможността на докторантката да систематизира научната информация.

4. Обсъждане на резултатите и използвана литература.

Направен е обстоен и задълбочен литературен обзор по темата, като са посочени вижданията на редица наши и чуждестранни изследователи по разглеждания проблем. Използвани са 248 научни публикации, което показва добрата осведоменост на докторантката по отношение на сортовата специфика на тритикале, реакцията на културата към различни абиотични и биотични условия на отглеждане, както и влиянието на хранителният режим върху добива и качеството на зърното от тритикале.

Обсъждането на резултатите е направено последователно, компетентно и задълбочено, чрез интерпретиране на резултатите в съответствие със съвременните научни достижения в тази област. В обсъждането докторантката умело съпоставя, сравнява и коментира получените резултати на база на данните на други автори. От дисертационният труд се вижда, че докторантката може да провежда самостоятелна полска експериментална работа и правилно да интерпретира големи обеми получени данни, а използваните статистически методи повишават прецизността при оценка на резултатите.

5. Приноси на дисертационния труд.

Получените резултати позволяват да се оформят две групи приноси:

Научни приноси

Установени са сортови различия във фенологичното развитие на тритикале, разлики в акумулацията на абсолютно суха маса в зависимост от нивата на торене и третирането с растителни стимуланти при различните метеорологични условия на годините в Пловдивския регион. Определена е продължителността на междуфазните периоди за всеки сорт и установена специфичната сила на растеж, която се повлиява от условията на годината, приложеният хранителен режим на почвата и третирането с растителни стимуланти. Установена е силата на корелационната връзка между количествни и качествени показатели при сортове тритикале.

Научно-приложни приноси

Установени са разлики в средните добиви на зърно при изпитваните сортове, в зависимост от нивата на проучваните фактори, като е потвърдено, че торенето оказва най-голямо влияние върху добива, като под действие на по-добрата запасеност на почвата показателят се повишава. Втори по-значим е фактор сорт, а третирането с растителни стимуланти е с най-слабо влияние върху добива. Установено е, че по-добрата запасеност на почвата и третирането с растителни стимуланти оказват положително влияние върху структурните елементи на добива,

но не влияят върху физичните показатели на зърното. Потвърдено е, че количеството на суров протеин се влияе в най-голяма степен от фактора торене, като по-добрата запасеност на почвата доказано увеличава количеството на белтъчините. Установено е, че сорт Трисмарт се отличава с най-нисък процентен дял на суров протеин в зърното. Между количеството на суров протеин и БЕВ е установена обратнопропорционална зависимост.

6. Публикувани статии и цитирания.

Приложени са четири публикации пряко свързани с дисертационния труд, от които две самостоятелни и две в съавторство с научният ръководител. Сумарният брой на точките е 30 и отговаря на минималните наукометрични изисквания за придобиване на образователната и научна степен Доктор съгласно Закона за развитие на академичния състав. Няма представен документ за цитиране на статиите.

Представеният автореферат отразява обективно структурата и съдържанието на дисертационния труд.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Въз основа на научените и приложените, от докторантката, различни методи на изследване, правилно изведените експерименти, направените обобщения и изводи считам, че представеният дисертационен труд отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника на Аграрния университет за неговото приложение, което ми дава основание да го оценя **ПОЛОЖИТЕЛНО**.

Вземайки предвид обширният експериментален материал, оригиналността на постигнатите резултати и значимостта на научните и научно-приложните приноси в дисертацията, както и несъмнения личен принос на докторантката си позволявам да предложа на почитаемото Научно жури също да гласува положително и да присъди на Румяна Георгиева Георгиева образователната и научна степен **“доктор”** по научната специалност Растениевъдство.

Дата: 12.11.2019
гр. Пловдив

ИЗГОТВИЛ
СТАНОВИЩЕТО:
(доц. д-р Ваня Делибалтова)